

8. Король А.В. Дистанційно-інтерактивні форми взаємодії логопеда з педагогами та батьками як умова підвищення результативності корекційно-розвиткового процесу / А.В.Король // Молодий вчений, 2018. – № 5.2 (57.2), травень. – С. 54-57.
9. Лазаренко Н. Культура мовлення як невід'ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога / Н. І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : Збірник наукових праць / [гол.ред. Н. Л. Іваницька]. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2016. – Вип.23. – С.36-42.
10. Лазаренко Н. І. Теоретико-методологічні засади підготовки фахівців в умовах сучасних трансформаційних змін / Н. І. Лазаренко // Actual question and problems of development of social sciences : Conference Proceedings. – Kielce: Holy Cross University. – P.172-175.
11. Лазаренко Н. І. Формування у молодших школярів поняття про слово у взаємозв'язку його лексичних та граматичних значень : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.02 «Методика викладання (української мови)» / Н. І. Лазаренко. – К., 1993. – 24 с.
12. Машовець М. А. Сучасні підходи до організації педагогічної взаємодії дошкільного навчального закладу та батьків вихованців / М. А. Машовець // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. праць. Наукові записки РДГУ. – 2011. – Вип. 2(45).
13. Слободянюк Н.Ю. Український національно-культурний компонент у мові художньої історичної прози Пантелеймона Куліша: Автореф. дис. ... канд. філол. наук / Київський національний університет ім. Т. Шевченка. – К., 2001.
14. Родюк Н.Ю. Педагогічні ідеї професійної підготовки вчителів початкової школи в країнах Заходу / Inovativny vuskum v oblasti vzdavania a socialnej prace. – Sladkovicovo : Vysoka skola Danubius, 2017. – С. 150-153.
15. Родюк Н. Ю. Формування україномовної соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкових класів // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Старобільськ, 2018. – № 3 (137) квітень. – С. 234-240.
16. Demchenko, O., Kit, G., Holiuk, O., Rodiuk, N., Pakhalchuk, N., Hryhorovych, O. ДЕЛОВЫЕ ИГРЫ В КВАЗИПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К РАЗВИТИЮ ОДАРЕННОСТИ ДЕТЕЙ //Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I. – 2019. – Т. 144. – С. 159.

ДІАГНОСТИКА ОСНОВНИХ МОТИВІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Віра Засць, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: О.М. Моклюк, кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

DIAGNOSIS OF PRIMARY SCHOOL PUPILS BASIC MOTIVES

Vira Zayets', master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** У статті розкрито зміст поняття «мотив навчання», наведено класифікацію мотивів, обґрунтовано умови формування основних позитивних мотивів навчання молодших школярів. Проведено діагностику основних мотивів навчання сучасних учнів початкової школи.*

***Ключові слова:** мотив, мотив навчання, діагностика, учні початкової школи.*

***Abstract.** The article describes the meaning of the concept of «motive of learning», gives their classification, substantiates the conditions for the formation of the main positive motives for teaching younger pupils. Diagnosis of the main motives of teaching of modern primary school pupils is conducted.*

***Key words:** motive, motive of learning, diagnostics, primary school pupils.*

У процесі євроінтеграційного шляху нашої держави важливе місце займає позитивна мотивація молодших школярів до навчання, їх бажання здобувати нові знання, впевнено та прогресивно розвиватися, у майбутньому прославляючи свою країну. Проблему основних мотивів навчання досліджували у своїх працях відомі психологи: О. Леонт'єв, С. Рубінштейн, Є. Ільїн та ін., а також відомі педагоги: С. Гончаренко, І. Зязюн, О. Савченко.

Мотив (франц. *motif*, від лат. *Moveo* – рухаю) – спонукальна причина дій і вчинків людини (те, що штовхає до дії). Основою мотиваційної діяльності людини є її різноманітні

потреби. Внаслідок усвідомлення і переживання потреб первинних (природжених) і вторинних (матеріальних і духовних) у людини виникають певні спонуки до дії, завдяки яким ці потреби задовольняються. В дошкільному віці провідними є ігрові мотиви. У шкільному віці вони відступають на другий план, поступаючись місцем навчальним мотивам, до яких у подальшому приєднуються трудові. Особливо важливе значення мають моральні мотиви. поведінки. Саме мотиви. надають моральний (або аморальний) смисл діям і вчинкам. Виховання й закріплення в досвіді правильних мотивів поведінки – одне з найважливіших завдань педагога [1, с. 209]. Передусім є цікавим трактування, у якому мотив визначається як предмет потреби. Так розумів мотив, наприклад, О. Леонт'єв. «Предмет потреби, – пише він, – матеріальної чи ідеальної, яка чуттєво сприймається або дана тільки в уяві, в розумовому плані, ми називаємо мотивом» [6, с. 28]. Науковець вважає, що за мотивом завжди приховується проблема потреб в її дійсності, проте у понятті «потреба» мотив прихований. На його думку, мотив – це об'єкт, який відповідає тій чи іншій потребі, і який, у тій чи іншій формі відображаючись суб'єктом, веде його до діяльності. Але більшість дослідників трактують мотив діяльності значно ширше. Так, С. Рубінштейн, характеризуючи мотив як свідомий стимул, вважає, що він у своїй конкретній змістовності формується по мірі того, як людина враховує, оцінює, зважає обставини, в яких перебуває, і усвідомлює мету, яка з'являється перед нею [7, с. 564]. Думку, близьку до цієї, розвиває П. Якобсон, який вважає, що мотивом учинку є «той стимул, що приводить до його завершення» [10, с. 8].

Навчання по-різному впливає на розумовий розвиток залежно від того, наскільки успішно воно виховує в учнів повноцінні мотиви учіння. Дослідні дані свідчать, що структура навчальної діяльності, адекватна цілям навчання, є фактором формування в учнів не лише систем операцій і знань, а й навчальних, пізнавальних інтересів, бажання вчитися, допитливості, любові до книги, прагнення до самоосвіти. Щоб розширити і спрямувати мотиваційні стимули учіння, важливо знати, що є рушійною силою учіння школярів. **Мотиви, які визначають ставлення дітей до навчання, різноманітні за змістом, тривалістю дії, силою впливу:**

- почуття обов'язку
- бажання заслужити похвалу вчителя
- страх перед покаранням
- звичка виконувати вимоги дорослих

Мотиви учіння

- пізнавальний інтерес молодших школярів
- честолюбство
- прагнення утвердитися в класі
- бажання порадувати батьків
- бажання одержувати «п'ятірки»
- прагнення заробити винагороду.

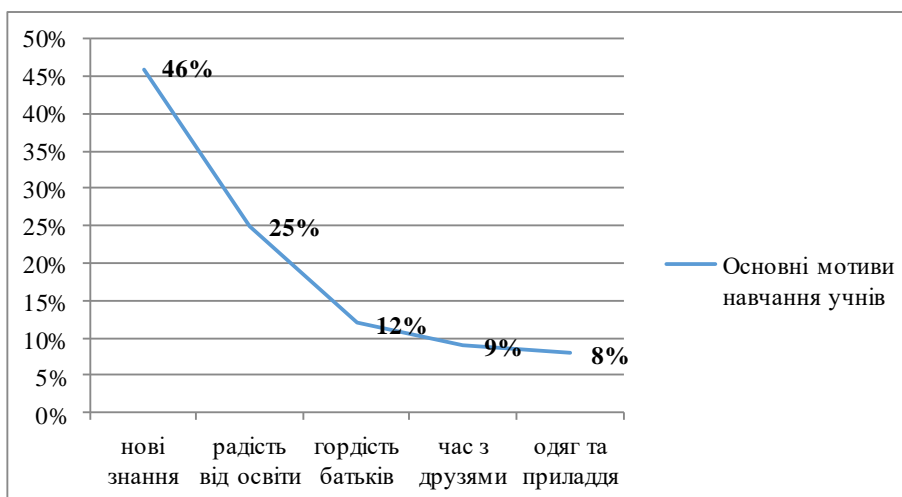
Навчання молодших школярів полімотивоване, тобто дитиною керують, залежно від ситуації, різні мотиви, але серед них є визначальний. Ось на нього і треба впливати. Щоб цей вплив був дієвим і різнобічним, слід подбати про відповідну організацію навчальної праці учнів на уроці й удома. Спочатку в молодших учнів (особливо в першокласників) переважає інтерес до зовнішньої сторони навчання, до нової позиції учня, нових форм спілкування. Потім з'являється і закріплюється мотив досягнення результату навчальної праці. І лише з часом, за сприятливих умов виявляється інтерес до самого процесу учіння, до способів пізнавальної діяльності. Для учіння цінніша мотивація, зумовлена пізнавальними потребами, інтересом до способів пізнання [8, с. 112].

На думку Є. Ільїна основними факторами, які впливають на формування позитивної стійкої мотивації до учбової діяльності, є: 1) зміст навчального матеріалу; 2) сама організація учбової діяльності, яка містить мотиваційний, операційно-виконавчий і рефлексивно-оцінний етапи [3, с. 56].

Нами було проведене опитування серед учнів 2-А класу ЗОШ І-ІІІ ступенів №8 м. Вінниці з метою виявлення основних мотивів учнів навчання у школі (за В.Кириленком). В опитуванні взяли участь 28 респондентів. Ми запропонували учням дати відповіді на запитання, заповнюючи наступні картки. Пропонуємо варіант відповідей учениці 2-А класу Олесі М.(8 років).

№	Твердження	так	ні
1.	Я навчаюсь тому, що на уроці мені цікаво	+	
2.	Я навчаюся тому, що змушують батьки		+
3.	Я навчаюсь тому, що це приносить мені радість	+	
4.	Я навчаюсь тому, що хочу в майбутньому мати гарну роботу	+	
5.	Я навчаюсь тому, що хочу, аби батьки могли мною пишатися	+	
6.	Я навчаюсь тому, що не хочу відставати від інших учнів та своїх товаришів	+	
7.	Я навчаюсь тому, що наш клас найкращий в школі	+	
8.	Я навчаюсь тому, що мені подобаються шкільні перерви	+	
9.	Я навчаюсь тому, що у наш час треба багато всього знати	+	
10.	Я навчаюсь тому, що не хочу бути покараним за невдачі	+	
11.	Я навчаюсь тому, що мені подобається класний керівник	+	
12.	Я навчаюсь тому, що мені подобається, коли мене хвалять	+	
13.	Я навчаюсь тому, що мені подобається ходити в школі у новій шкільній формі	+	
14.	Я навчаюсь тому, що хочу отримувати високі оцінки	+	
15.	Я навчаюсь тому, що мені подобається, коли мене хвалить учитель в класі	+	
16.	Я навчаюсь тому, що до мене часто звертаються однокласники по допомогу	+	
17.	Найкраще у навчанні мені вдається:		
	- рахувати, додавати, віднімати, ділити, множити;	+	
	- читати	+	
	- писати	+	

Проаналізувавши відповіді учнів, ми дійшли висновку, що в більшості (94%) школярів переважає позитивна мотивація. Основними мотивами навчання дітей є: бажання отримати нові знання (46%), освіта приносить радість (25%), бути гордістю батьків (12%), проводити час з друзями (9%), одягати красиву форму та користуватися новим шкільним приладдям(8%). Основні мотиви учнів зображені на графіку 1.

Графік 1. Основні мотиви навчання учнів.

Отримані результати спонукали нас до виокремлення умов для забезпечення позитивної мотивації учнів:

- збагачувати зміст особистісно-орієнтованим цікавим матеріалом;
- утверджувати справді гуманне ставлення до всіх учнів, бачити в дитині особистість;
- задовольняти потреби в спілкуванні з учителем та однокласниками під час навчання;
- збагачувати мислення інтелектуальними почуттями;
- формувати допитливість і пізнавальний інтерес;
- формувати адекватну самооцінку своїх можливостей;
- утверджувати прагнення до саморозвитку, самовдосконалення;
- використовувати різні способи педагогічної підтримки, прогнозувати ситуації, коли вона особливо потрібна дітям;
- виховувати відповідальне ставлення до навчальної праці, зміцнювати почуття обов'язку.

Реалізація кожної з цих умов вимагає тривалої, узгодженої роботи вчителя і батьків. Організація навчання, тобто зовнішні умови, опосередковано впливають на мотивацію учіння, яка є глибоко індивідуальною і не може бути негайним наслідком ізольованого використання навіть дуже ефективного засобу (скажімо, дидактичної гри, безбального оцінювання). Отже, підвищуючи мотивацію навчання учнів, ми зможемо ефективно впливати на формування компетентного, свідомого населення держави.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 374 с.
2. Григорович О.П. Формування основ екологічної культури молодших школярів засобами екологічного просвітництва / О.П. Григорович, К.М. Волохата// Молодий вчений, №5.2 (69.2), 2019. – С.122-125
3. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П. Ильин. – СПб: «Питер», 2000. – 512 с.

4. Лазаренко Н. Збагачення словника молодших школярів прикметниками / Наталія Лазаренко // Початкова школа. – 1999. – № 1. – С. 14-17.
5. Лазаренко Н. І. Розвиток пізнавальної активності першокласників у період навчання грамоти / Н.І.Лазаренко // Початкова школа. – 1999. – № 5. – С.13-16.
6. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / А.Н. Леонтьев. – М.: Политиздат, 1975. –304с.
7. Рубинштейн С.Л. Проблемы общей психологии. 2-е изд. – М., 1976. – 415 с.
8. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти: посібник для вчителів і методистів початкового навчання / О.Я.Савченко. – 2-ге вид., доповн., переробл. – К.: Богданова А.М., 2009. – 226 с.
9. Стахова І.А. Особливості становлення цілісної картини світу в дітей шестирічного віку / І.А. Стахова // Молодий вчений, №5.2 (69.2), 2019. – С.162-165
10. Якобсон П.М. Психологические проблемы мотивации поведения человека / П.М. Якобсон. – М.: Просвещение, 1969. – С. 8.
11. Holiuk, O., Pakhalchuk, N., Rodiuk, N., Demchenko, O., & Kit, G. CRITERIA AND INDICATORS OF FORMATION OF HUMANISTIC AND VALUE ATTITUDE OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN TOWARDS THEMSELVES //Proceedings of the International Scientific Conference. Volume III. – 2020. – Т. 198. – С. 198-211.

ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Лілія Ковальчук, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Більська О.В., кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

TECHNOLOGIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS AS REQUIREMENT OF MODERN EDUCATION

Lilia Kovalchuk, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** В статті розглянута потреба технологізації навчально-виховного процесу, розвиток педагогічних технологій, зазначено педагогів, які зараз працюють над цією проблемою, напрями подальшого вдосконалення.*

***Ключові слова:** технологізація, навчально-виховний процес, педагогічні технології, сучасність, вчитель.*

***Abstract.** The article deals with the need to technologicalise the educational process, the development of pedagogical technologies, and the teachers who are currently working on this problem, directions for further improvement.*

***Key words:** technologicalization, educational process, pedagogical technologies, modernity, teacher.*

У сучасних умовах перебудови, реформування світового освітнього простору тема освітніх технологій і впровадження інновацій в освіту посідає центральне місце в педагогічному дискурсі останніх років. Головним недоліком традиційної освіти вважають те, що «акцент, як правило, ставлять на запам'ятовування знань і їх перевірку, але спеціаліст, який був підготовлений у такий спосіб, може розгубитися у будь-якій новій ситуації» [4, с. 17]. На думку академіка В. Андрущенка, існує потреба «радикальної модернізації» [2, с. 5] змісту освіти. Науковець Н. Абашкіна зазначає, що «соціальний запит у країнах ЄС спрямований на професійну підготовку працівників, які в змозі приймати самостійно, індивідуально й професійно вивірені рішення... У суспільстві сервісу та знань вирішального значення набуває інтелектуальна праця, і у цьому зв'язку найголовнішим капіталом стає ґрунтовна освіта, творча ініціатива і компетентність» [1, с. 118]. Вищезазначена установка вимагає реформування змісту вищої, загальноосвітньої, гімназійної, професійної освіти та застосування нових педагогічних підходів до навчання.

Спроби постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовили появу нових і вдосконалення існуючих педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості. Численні дослідники, серед яких В. Радкевич, Т. Циновкін, Р. Сууровцева